

ZAKONODAVNA VLAST BOSNE I HERCEGOVINE SA OSVRTOM NA ZAŠTITU VITALNOG NACIONALNOG INTERESA U REPUBLICI SRPSKOJ

Prof.dr. Golijan M. Dragan, e- mail: d.golijan@teol.net, tel. + 387 65 193 404

Internacionalni univerzitet Travnik u Travniku, Bosna i Hercegovina

Golijan D. Milica, e- mail: d.golijan@teol.net, tel. +387 65 193404

Fakultet za poslovne studije i pravo Beograd

Lavrić Radoslav MA, e- mail: radoslav.lavric@agram.ba

Agram d.d. Ljubuški, Zvonimirova 40, Bosna i Hercegovina

Sažetak: Dejtonskim mirovnim sporazumom podaren je Ustav narodima BiH, koji je i ozvaničio državno pravni i politički sistem te države i njenih entiteta. Na nivou države funkcioniše Parlamentarna skupština, a na nivou entiteta Parlament Federacije, te u Republici Srpskoj Narodna skupština, kao zakonodavni organ, a ako pratimo i nižu organizaciju u Federaciji BiH imamo skupštine kantona, a i posebna organizacija Brčko distrikta ima svoju skupštinu. Pored ostalih djelatnosti sve ove skupštine imaju kao osnovnu djelatnost zakonodavnu.

Ključne riječi: Dejtonski mirovni sporazum, Ustav, Parlamentarna skupština, Predstavnički dom, Dom naroda, zakon, poslanici, delegati

LEGISLATIVE AUTHORITIES OF BOSNIA AND HERZEGOVINA WITH REGARD TO THE PROTECTION OF VITAL NATIONAL INTEREST IN THE REPUBLIC OF SRPSKA

Abstract: Dayton Peace Accords bestowed upon the peoples of BiH Constitution, which is made official and state legal and political system of the state and its entities. At the state level functions of Parliament, Assembly and at the entity Parliament of the Federation and the Republic of Serbian National Assembly, as a legislative body, and if we follow the lower organization in the Federation have assemblies of cantons, and the special organization of the Brcko District has its own assembly. Among other activities all this assembly shall have as its basic legislative activity.

Keywords: The Dayton Peace Agreement, the Constitution, the Parliamentary Assembly, House of Representatives, the House of Peoples Act, the representatives and delegates

Uvod

Prvi izbori za zakonodavna tijela održani su u septembru 1996. godine, u skladu sa Aneksom III Opšteg okvirnog sporazuma za mir u BiH, pod nadzorom međunarodne zajednice. Zakonodavna vlast je Parlamentarna skupština, utemeljena kao narodni predstavnik i predstavnik tri etničke skupine, odnosno tri konstitutivna i ravnopravna naroda. Kao takva, ona je dvodomna i sastoji se od Predstavničkog doma i Doma naroda.¹⁰⁰

I prije Dejtonskog mirovnog sporazuma, naziru se karakteristike vlasti u budućoj jedinstvenoj državi BiH, te se daju i naznake zakonodavnog organa vlasti i njegove karakteristike i zadaci (Kutiljerov plan, Oven-Stoltenbergov i Vens-Ovenov plan, Plan kontakt grupe).

¹⁰⁰ Pobrić, Nurko, Ustavno pravo, Pravni fakultet, Mostar, 2000, str. 261-266.

Peti i konačni dokument-Mirovni sporazum za BiH ustanovljen je u Dejtonu (1. do 21. novembra 1995. godine), a potpisan u Parizu (14. decembra 1995. godine). Dejtonskim mirovnim sporazumom je uspostavljen mir, obustavljen rat, stvorena je država složena i centralizovana, sastavljena od dva entiteta-države članice: Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine. Dejtonskim rješenjem stvorena je nekakva ravnoteža, ni jedan narod nije dobio šta je tražio, ali nije ni izgubio. Postignut je sporazum i završen je rat, uspostavljena je nova država i priznata su dva državotvorna entiteta, sa visokim stepenom suvereniteta. Nije to idealno rješenje, ali je realno i treba ga kao takvo shvatiti i prihvatiti.¹⁰¹ Organi vlasti su Parlamentarna skupština, Predsjedništvo BiH, Savjet ministara. Na nivou države funkcioniše Ustavni sud, Sud Bosne i Hercegovine i Centralna banka. Zakonodavno tijelo BiH ima određene karakteristike koje ga razlikuju od zakonodavnih tijela u okruženju.

1. Karakteristike i značaj Ustava BiH

Konačno mirovno rješenje ima četiri faze:

- Prva započinje donošenjem Ženevskog sporazuma o savezu republika Bosne i Hercegovine 8. septembra 1995. godine, tada su i utvrđeni principi za uniju BiH, priznaju se dva entiteta Republika Srpska sa 49% teritorije i 51% za Federaciju BiH. Oba entiteta mogu uspostavljati paralelne veze i odnose sa susjednim državama.
- U drugoj fazi se održava skup predstavnika međunarodne zajednice 26. septembra u Njujorku na kome je doraden i potvrđen Ženevski dokument kojim su potvrđeni elementi za ustavno uređenje BiH, te naznake organa vlasti: Predsjedništvo, Parlamentarna skupština, Savjet ministara i Ustavni sud.
- Treća faza su završni dogovori o završetku rata, podjeli teritorije i ustavnom uređenju u Dejtonu od 01. do 21. novembra 1995. godine (skup sa preko 190 učesnika).
- Četvrta faza se završava potpisivanjem dokumenata u Parizu 14. decembra 1995. godine kada sporazum stupa na snagu.

Članom 1. Ustava utvrđeno je da se država zove Bosna i Hercegovina i da će biti sastavljena od dva entiteta, garantuje se slobodno kretanje roba, usluga, kapitala i lica, a glavni grad je Sarajevo. Predsjedništvo i Parlamentarna skupština će utvrditi simbole BiH. Građani će imati državljanstvo entiteta i BiH. Vidljivo je da je BiH etnografska država u kojoj se istovremeno primjenjuju i etnički i građanski mehanizmi.

Ustav značajnu pažnju posvećuje pravima i slobodama građana, a u cjelini je prihvaćena Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava. Ustav utvrđuje nadležnosti BiH kao države, a utvrđuje i nadležnosti entiteta. BiH kao država je dobila nadležnosti po sistemu pozitivne enumeracije (redom nabrojane). Entiteti su dobili nadležnosti po sistemu generalne klauzule, tako da sve što nije dodijeljeno državi pripada entitetima. Neke od posebnih nadležnosti za entitete su uspostavljanje paralelnih veza sa susjednim državama. Pritiskom međunarodne zajednice tj. visokog predstavnika dolazilo je i do prenošenja nadležnosti uz kršenje Ustava jer se nadležnosti mogu samo prenositi uz saglasnost entiteta.

Možemo izvući i neke karakteristike i principe Ustava BiH:

- dao je državi demografski karakter,
- dao je ravnopravnost ljudima,
- vladavina prava i pravne države,

¹⁰¹ Kuzmanović, Rajko, Aneks četiri mirovnog sporazuma, garancija je stabilnosti i razvoja Republike Srpske i BiH, Zbornik radova Ustavnopravne teme, Akademija nauka RS, Banja Luka, 2014, str. 199.

- ravnopravnost entiteta,
- dao je univerzalna prava i slobode građanima,
- dao je građansku i etničku suverenost.

Ustav je odredio visokodecentralizovanu državu BiH sa entitetima i sa institucijama BiH. Pored dobrih karakteristika moramo istaći i nešto negativno:

- ustav odudara od ustava u okruženju, jer je rađen pod nadzorom i pritiskom SAD-a, pa je i po broju članova sličan američkom ustavu,
- ne daje oblik državnog uređenja,
- djelo je međunarodnog prava bez uticaja naroda i narodnih predstavnika BiH,
- dio je međunarodnog sporazuma (kao Aneks 4.).

Možda su ove manjkavosti u trenutku donošenja i morale postojati, jer su međuljudski odnosi u BiH bili teški. Promjene ustava u svijetu pa i u BiH su normalne pojave. Promjene treba vršiti kada se za to stvore uslovi, a i da bi promjene ustava donijele boljitak narodima BiH. Ustav je akt i stabilizacije i dinamike, možda nam je i bio potreban akt stabilizacije.

Nadati se da će promjene Ustava ili novi Ustav donositi narod BiH i zakonodavni organ BiH i da taj ustav donese značajne promjene pa možda i sam naziv zakonodavnog organa.

2. Nadležnosti i funkcija Parlamentarne skupštine BiH

Sastav i nadležnosti skupštine BiH određene su članom IV Ustava BiH. Opšte nadležnosti su dale ograničenu ulogu državnom parlamentu u smislu donošenja državnog zakonodavstva jer tvorac Ustava kao da je želio da se uloga državnih institucija u što većoj mjeri ograniči na isključivo one funkcije koje su neophodne za minimalno održavanje državnog suvereniteta, a to su sledeće nadležnosti:

- donošenje zakona koji su potrebni za sprovođenje odluka Predsjedništva ili za vršenje funkcije Skupštine,
- odlučivanje o izvorima i iznosu sredstava za rad institucije i sredstava za međunarodne obaveze,
- odobravanje budžeta,
- odlučivanje o ratifikaciji ugovora.

Osnovna uloga Parlamentarne skupštine je donošenje zakona iz oblasti koje su u isključivoj nadležnosti institucije BiH. Amandmane na Ustav mogu podnijeti Predsjedništvo BiH, Dom naroda, svaki poslanik Parlamentarne skupštine, kao i Vijeće ministara. Amandmani se šalju na mišljenje Savjetu ministara i Predsjedništvu ako oni nisu predlagači. Amandmani se razmatraju i na javnim raspravama. Parlamentarna skupština daje i saglasnost na izbor ključnih funkcionera izvršne vlasti (a to čini Predstavnički dom). Skupština odlučuje o sredstvima za finansiranje institucije BiH i međunarodnih obaveza BiH. Predsjedništvo BiH dostavlja prijedlog budžeta, kao i izvještaj o izvršenju budžeta. Skupština BiH ratifikuje ili otkazuje međunarodne sporazume i ugovore, te suodlučuje o pitanjima vanjske politike. Parlament BiH je nadležan i za autentično tumačenje zakona, propisa i opštih akata, što znači da on samo može tumačiti i utvrđivati istinitost, autentičnost i pravilan smisao odredbi zakona i drugih propisa. Parlamentarna skupština BiH vrši kontrolu rada Vijeća ministara, jer ona podnosi Skupštini izvještaje o svome radu, a obavezno je da sprovođenje zakona koje je donijela skupština. Značajan mehanizam u provođenju ove kontrole je i mogućnost izglasavanja nepovjerenja vladi. U svome radu parlament može da zahtijeva informacije od članova Vijeća, drugih organa, institucija i subjekata kojih se tiču ta pitanja. Donošenjem rezolucije, deklaracije, odluka, preporuka i drugih više političkih akata parlament izražava

svoj stav o nekim političkim pitanjima, socijalnim problemima i daje pravce kretanja za Predsjedništvo, Savjet ministara i druge organe.

Parlament je aktivan i na polju međunarodnih odnosa kroz parlamentarne delegacije i razvijanje prijateljskih odnosa sa drugim parlamentima. Kroz proces stabilizacije i pridruživanja Evropskoj uniji, češća je saradnja sa institucijama EU, te česti su sastanci sa delegacijama Parlamenta EU.¹⁰²

Jedan od nedostataka Ustava je i to što je sam naziv zakonodavnog tijela Parlamentarna skupština, što bi u prevodu značilo skupština skupštine. Ustav je utvrdio dvodomnu strukturu i to: Dom naroda i Predstavnički dom.

Dom naroda je brojno mali, on je dom triju naroda. Sastoji se od petnaest delegata a po pet Hrvata, Srba i Bošnjaka. Za Federaciju BiH delegate bira Dom naroda Federacije BiH, a delegate iz Republike Srpske bira Narodna Skupština RS. Da bi mogao raditi Dom naroda RS mora da ima kvorum, a kvorum je devet članova i to po tri delegata iz svakog naroda. Predstavnički dom se sastoji od 42 poslanika i to dvije trećine poslanika (28) bira se na teritoriji Federacije BiH, a jedna trećina (14) na teritoriji Republike Srpske.

Funkcionisanje Parlamenta kako smo i naveli počiva na dva principa:

- Etno-teritorijalna zastupljenost jer jedna trećina poslanika je sa teritorije Republike Srpske, a dvije trećine sa područja Federacije BiH.
- Ravnopravnost domova jer kod predsjedavanja zajedničkim sjednicama i komisijama smjenjuju se predstavnici oba doma. Prijedlog zakona mora proći odvojene procedure u oba doma da bi bio usvojen. Predsjedavajući i njihova dva zamjenika moraju biti iz različitih konstitutivnih naroda.

Zajednička radna tijela oba doma se formiraju radi usaglašavanja oko pitanja koja su od značaja za rad oba doma, a posebno zbog skraćivanja zakonodavne procedure jer se skraćuje komisijska procedura.

Zajednički kolegij ima ulogu kod saradnje između domova, određuje komisije za međuskupštinsku saradnju, izbor stalnih delegacija. Kolegij saziva zajedničke sjednice oba doma, saziva sastanke sa vijećem ministara, te imenuje zajedničke komisije. Bilo bi dobro da se sjednice zajedničkog kolegija održavaju najmanje jedanput mjesečno. U radu zajedničkog kolegija mogu učestvovati i predstavnici klubova delegata i predstavnici klubova poslanika.¹⁰³ Zajedničke sjednice oba doma održavaju se u izuzetnim prilikama i svečanim okolnostima ili prema mišljenju zajedničkog kolegija.

Parlament BiH ima i stalne zajedničke komisije, a nadležne su za ona pitanja koja nisu propisana za aktivnosti pojedinačnih komisija. Zajedničke komisije broje po 12 članova, a za kvorum je potrebno sedam članova od čega mora da bude pola članova iz svakog doma, većina mora da obuhvati bar po jednog predstavnika iz reda svakog konstitutivnog naroda. Komisije imaju predsjednika i dva podpredsjednika (stalno se prati zastupljenost konstitutivnih naroda). Komisije se formiraju za sledeće oblasti: Odbrana i sigurnost, obavještajno-sigurnosna oblast, ekonomske reforme i razvoj, evropske integracije,

¹⁰² Saračević, Nermina, Parlamentarna skupština BiH, u Zborniku radova Parlamentarizam u BiH, Sarajevski otvoreni centar, Sarajevo, 2012, str. 61.

¹⁰³ Poslovnik Predstavničkog doma (član 25) i Poslovnik Doma naroda (član 21).

administrativne poslove i ljudska prava. Predstavnički dom ima sedam stalnih komisija od po devet članova, a Dom naroda ima tri stalne komisije koje broje do šest članova. Domovi mogu da formiraju i ad hoc (privremene) komisije.

3. Zakonodavni proces

Svaki zakon mora biti usvojen u oba doma kako bi stupio na snagu. Procedure su istovjetne u oba doma, postoje neke razlike u rokovima. Tri su vrste zakonodavnog postupka: osnovni, skraćeni i hitni. Osnovna zakonodavna procedura se sastoji iz sljedećih faza:

- preliminarna faza: usaglašenost prijedloga zakona sa Ustavom;
- komisijska faza I: mišljenje nadležne komisije;
- plenarna faza 1: čitanje, opšta rasprava, principi i usaglašenost sa Ustavom;
- komisijska faza II: podnošenje amandmana, javna rasprava;
- plenarna faza 2: čitanje, amandmani, pravno tehničke greške.¹⁰⁴

Zakon mora biti usvojen u identičnom tekstu, a ako nije tako, osniva se zajednička komisija koja radi na usklađivanju oba teksta. Komisija izrađuje izvještaj o usklađenosti teksta koji se potom usvaja u oba doma, a ako i tada ne bude usvojen u jednom od domova, prijedlog zakona je odbijen.

U skupštinskom periodu od 1997. do 2011. je usvojeno 405 zakona, a odbijeno oko 105, od čega je oko 50% odbijeno zbog nedostatka eentitetska saglasnosti.¹⁰⁵ (visoki predstavnik je u periodu od 1997-2007. donio ili nametnuo 136 zakona, nakon čega im Parlament daje državni legitimitet).

4. Karakteristike kod glasanja u Parlamentarnoj skupštini BiH

Većina mora da prikazuje teritorijalnu i etničku zastupljenost (mora postojati najmanje jedna trećina poslanika iz svakog entiteta). Značajna su dva instrumenta kontrole i to: entitetsko glasanje i zaštita vitalnog nacionalnog interesa.

a) Entitetsko glasanje

Entitetsko glasanje ili glasanje kvalifikovanom većinom predstavlja i redovan oblik glasanja i instrument kontrole. Potrebno je osigurati dovoljnu većinu glasova iz svakog entiteta da bi odluka bila važeća. Kada većina glasova ne uključuje 1/3 glasova iz jednog entiteta nastupa entitetska blokada u odlučivanju. U slučaju blokade kroz kolegije domova pokušava se postići dogovor, ako se ne postigne dogovor, onda se zakon donosi većinskim glasanjem, pod uslovom da glasovi protiv ne uključuju glasove 2/3 izabranih delegata iz svakog entiteta (kvalifikovana većina), u protivnom prijedlog se odbacuje.

b) Zaštita vitalnog nacionalnog interesa u Domu naroda BiH

Da bi se prijedlog zakona proglasio štetnim po vitalni nacionalni interes jednog od konstitutivnih naroda potrebna je većina glasova delegata naroda čiji je vitalni interes proglašen ugroženim. Kada se prijedlog zakona proglasi štetnim osniva se zajednička

¹⁰⁴ Poslovnik Predstavničkog doma (odjeljak B-1) i Poslovnik Doma naroda (odjeljak B-H)

¹⁰⁵ Visoki predstavnik, nema status predlagrača ali su nametnuti zakoni u većini slučajeva putem savjeta ministara išli u zakonsku proceduru.

komisija sastavljena od tri delegata iz svakog naroda, te ona nastoji postići rješenje, a ako ne uspije predmet se dostavlja Ustavnom sudu BiH. Ako sud utvrdi destrukciju, akt se vraća predlagачu da se nađe novo rješenje. Da bi novi prijedlog bio usvojen mora dobiti saglasnost većine članova sva tri nacionalna kluba koji su prisutni i glasaju. Ako Ustavni sud odluči da akt nije destruktivan, njegovo usvajanje se provodi kvalifikovanom većinom.

Do sada je nekoliko puta pokrenuta procedura za proglašenje odluke štetnom po vitalni nacionalni interes u Domu naroda. U svim slučajevima predmeti su upućeni Ustavnom sudu BiH na razmatranje.

5. Zaštita vitalnog nacionalnog interesa u Republici Srpskoj

Po uzoru na Dejtonski sporazum, ustanovljeno je u Republici Srpskoj Vijeće naroda, mada se zakonodavni postupak provodi isključivo u Narodnoj skupštini, a Vijeće naroda ima supsidijarnu ulogu, jer razmatra zakone i propise ukoliko to zahtijeva vitalni nacionalni interes. Vijeće naroda broji 28 delegata i to po osam iz svakog konstitutivnog naroda i četiri delegata iz reda ostalih.¹⁰⁶ Predsjedavajući i potpredsjedavajući moraju biti iz različitih konstitutivnih naroda i ostalih. Delegati su raspoređeni u četiri kluba i oni čine predsjedništvo Vijeća naroda.¹⁰⁷

Kolegij Vijeća naroda čine Predsjedništvo, predsjedavajući klubova i generalni sekretar Vijeća. Vijeće ima četiri komisije. Vijeće naroda ima Zakonodavnu nadležnost kada se zakoni ili drugi opšti akti usvajaju iz oblasti koja je od vitalnog nacionalnog interesa jednog od konstitutivnih naroda. Kada se tekst zakona ne podudara sa usvojenim u Narodnoj skupštini predviđa se ustanovljavanje zajedničke komisije za usaglašavanje zakona, a sastoji se od po pet članova. Ukoliko više od jednog predsjedavajućeg ili potpredsjedavajućeg Vijeća naroda smatra da zakon spada u pitanja od vitalnog nacionalnog interesa, zakon će biti uvršten u dnevni red Vijeća naroda kao pitanje od vitalnog interesa. Ako samo jedan predsjedavajući ili potpredsjedavajući tvrdi da zakon spada u pitanje od vitalnog interesa, dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba može proglasiti da je riječ o pitanju sa liste vitalnih interesa. U tom slučaju zakon će biti uvršten u dnevni red vijeća naroda kao pitanje od vitalnog interesa. Predsjedavajući i potpredsjedavajući moraju donijeti odluku u roku od jedne sedmice, te zaključkom obavjestiti sekretara Vijeća naroda, koji će bez odlaganja o odluci obavjestiti Narodnu skupštinu Republike Srpske. Ukoliko većina svakog kluba koji ima delegate u Vijeću naroda glasa za takve zakone ili druge propise i akte smatraće se da su oni usvojeni. Ukoliko se u Vijeću naroda postigne saglasnost o amandmanima, takav zakon, propis ili opšti akt se ponovo podnosi Narodnoj skupštini na odobravanje. Ukoliko saglasnost nije moguća u Vijeću naroda, ili ukoliko se na prijedlog amandmana ne dobije saglasnost Narodne skupštine Republike Srpske i Vijeća naroda Republike Srpske. Zajednička komisija je sastavljena na paritetnom osnovu i odluke donosi konsenzusom. Zajednička komisija usaglašava tekst zakona, ukoliko se tekst zakona usaglasi zakon se smatra usvojenim. Ako se ne postigne saglasnost zakon neće biti usvojen, te se isti vraća predlagачu na novi postupak. U tom slučaju predlagач ne može podnijeti isti tekst zakona, propisa ili akta.

U slučaju da dvije trećine jednog od klubova konstitutivnih naroda u Vijeću naroda odluči da se zakon, drugi propis ili akt odnosi na vitalni interes, zakon će se razmatrati u Vijeću naroda. Ukoliko većina svakog kluba zastupljenog u Vijeću naroda glasa za taj zakon, drugi propis ili

¹⁰⁶ Ustav Republike Srpske, član 71.

¹⁰⁷ Poslovnik Vijeća naroda, član 47.

akt isti se smatra usvojenim. Ukoliko se Vijeće naroda usaglasilo o amandmanu zakon, propis ili akt se ponovo dostavlja odobrenje Narodnoj skupštini. Ukoliko zajednička komisija ne postigne saglasnost pitanje se prosleđuje Ustavnom sudu Republike Srpske da donese konačnu odluku da li se predmetni zakon, propis ili akt odnosi na vitalni interes jednog od konstitutivnih naroda. Vijeće za zaštitu vitalnog interesa pri Ustavnom sudu Republike Srpske odlučuje o prihvatljivosti takvih slučajeva dvotrećinskom većinom u roku od jedne sedmice, a u roku od mjesec dana odlučuje o meritumu slučajeva koji se smatraju prihvatljivim. U slučaju da proceduru ne pokrene dvotrećinska većina jednog od klubova, potreban je glas najmanje dvojice sudija da bi sud odlučio da se radi o vitalnom interesu. Ukoliko sud donese pozitivnu odluku o vitalnom interesu, taj zakon se smatra neusvojenim, te se dokument vraća predlagачu koji treba pokrenuti novu proceduru. U tok slučaja predlagач ne može ponovo dostaviti isti tekst zakona, propisa ili akta. Ako sud odluči da se predmetni predmetni zakon ne odnosi na vitalni interes smatra se da je zakon usvojen-biće usvojen prostom većinom. Vijeće naroda iz svoje nadležnosti donosi Poslovnik, odluke i zaključke i daje autentično tumačenje ovih akata. Vijeće naroda donosi deklaracije, rezolucije i preporuke u skladu sa Ustavom, zakonom i Poslovnikom.

U ostvarivanju prava i dužnosti, Vijeće naroda Republike Srpske prema Narodnoj skupštini Republike Srpske postupa u skladu sa Ustavom i odredbama Poslovnika. Zakoni i drugi propisi i opšti akti koje je usvojila Narodna skupština dostavljaju se odmah vijeću naroda. O svim spornim i drugim pitanjima iz nadležnosti Vijeća naroda i Narodne skupštine, ukoliko njihovo rješavanje nije uređeno odredbama Poslovnika, predsjedavajući Vijeća naroda organizuje sastanak sa predsjednikom Narodne skupštine i na tom sastanku utvrđuje se način, postupak i rok za rješavanje spornih i drugih pitanja.

Vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda su:

- ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim izvršnim i pravosudnim organima vlasti,
- identitet jednog konstitutivnog naroda,
- ustavni amandmani,
- organizacija organa javne vlasti,
- jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka,
- obrazovanje, vjeroispovjest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno naslijeđe,
- teritorijalna organizacija,
- sistem javnog informisanja i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa, ukoliko tako smatra dvije trećine jednog od klubova delegata konstitutivnih naroda u Vijeću naroda.

Zaključak

I preddejtonski mirovni sporazumi su davali naznake političkog organizovanja BiH, a Dejtonski mirovni sporazum je to potvrdio. Ustav je dao nadležnosti Parlamentarnoj skupštini od kojih su najvažnije ustavotvorna i zakonodavna. Ipak Parlamentarna skupština BiH po nekim karakteristikama razlikuje se od parlamenata zemalja u okruženju. Sam naziv je nepraktičan, te Dom naroda ne predstavlja teritorijalne jedinice već predstavlja narod. Dom naroda se bira po nacionalnom ključu, način glasanja i usaglašavanje prijedloga je drugačije. Parlament BiH nije suveren u domenu zakonodavne vlasti, jer je opterećen prisustvom visokog predstavnika, a takođe parlament BiH dijeli neke svoje nadležnosti sa

Predsjedništvom BiH. Zadatak Parlamenta je da se dograđuje i da bude pravi predstavnik naroda BiH.

Literatura

- [1] Golijan, Dragan, Politička predstavništva balkanskih zemalja, Alegraf, Han Pijesak, 2004,
- [2] Kuzmanović, Rajko, Aneks četiri mirovnog sporazuma, Zbornik radova Ustavno pravne teme, Akademija nauka RS, Banja Luka, 2014,
- [3] Pabrić, Nurko, Ustavno pravo, Pravni fakultet, Mostar, 2000,
- [4] Saračević, Nermina, Parlamentarna skupština BiH, u Zborniku radova Parlamentarizam u BiH, Sarajevski otvoreni centar, Sarajevo, 2012,
- [5] Ustav Republike Srpske,
- [6] Poslovnik Predstavničkog doma.
- [7] Poslovnik Doma naroda.
- [8] Poslovnik Vijeća naroda